

**EUROPEJSKA KOMISJA
PRZECIWKO RASIZMOWI I NIETOLERANCJI**

**ZALECENIE NR 2 DOTYCZĄCE
OGÓLNEJ POLITYKI ECRI:**

**ORGANY WYSPECJALIZOWANE
DO SPRAW ZWALCZANIA RASIZMU,
KSENOFOBII, ANTYSEMITYZMU
I NIETOLERANCJI NA POZIOMIE KRAJOWYM**

PRZYJĘTE 13 CZERWIEC 1997

Strasbourg, 1997

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Odwiedź naszą stronę: www.coe.int/ecri

Europejska Komisja Przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI):

Odwołując się do Deklaracji przyjętej przez Głowy Państw i Rządów Państw - Członków Rady Europy oraz ich Szczyt, który odbył się w Wiedniu w dniach 8-9 października 1993 r.;

Odwołując się do Planu Działania w sprawie zwalczania rasizmu, ksenofobii, antysemityzmu i nietolerancji, ujętej jako część Deklaracji wzywającej Komitet Ministrów do ustanowienia Europejskiej Komisji Przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji, która posiadałaby mandat, inter alia, do formułowania zaleceń dotyczących polityki ogólnej Państw-Członków;

Mając na względzie Rezolucję 48/134 przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 grudnia 1993 r. dotyczącej Krajowych Instytucji Promocji i Ochrony Praw Człowieka;

Mając na względzie także fundamentalne zasady ustanowione na pierwszym Spotkaniu Międzynarodowym Krajowych Instytucji Promocji i Ochrony Praw Człowieka, które odbyło się w Paryżu od 7 do 9 października 1991 r. (znane jako "zasady paryskie");

Odwołując się do różnych rezolucji przyjętych na pierwszym i drugim europejskim spotkaniu Krajowych Instytucji Promocji i Ochrony praw Człowieka, które odbyły się odpowiednio w Strasburgu w dniach 7-9 listopada 1994 r. i w Kopenhadze w dniach 20-22 stycznia 1997 r.;

Mając na względzie zalecenia Nr R (85) 13 Komitetu Ministrów dotyczące instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich;

Mając również na względzie pracę wykonaną przez Komitet Praw Człowieka (CDDH) w odniesieniu do ustanowienia Niezależnych Krajowych Instytucji Praw Człowieka;

Podkreślając, że zwalczanie rasizmu, ksenofobii, antysemityzmu i nietolerancji stanowi integralną część promocji i ochrony fundamentalnych praw człowieka;

Odwołując się do propozycji ECRI, aby wzmocnić klauzulę niedyskryminacji (Artykuł 14) Europejskiej Konwencji Praw Człowieka;

Będąc głęboko przekonanymi, że każdemu przysługuje ochrona przed dyskryminacją z powodu rasy, koloru skóry, języka, religii lub pochodzenia etnicznego lub narodowego, albo przed dyskryminacją, która może mieć swoje źródło w sposób pośredni ze stosowania prawa w tych dziedzinach;

Będąc przekonanymi o konieczności nadania najwyższego priorytetu środkom mającym na celu pełną implementację legislacji i polityki służącej zwalczaniu rasizmu, ksenofobii, antysemityzmu i nietolerancji;

Odwołując się do tego, że efektywna strategia przeciwko rasizmowi, ksenofobii, antysemityzmowi i nietolerancji polega w znacznym stopniu na podnoszeniu świadomości społecznej, informacji i edukacji, a także ochronie i promocji praw jednostek należących do grup mniejszościowych;

Będąc przekonani, że organy wyspecjalizowane w zwalczaniu rasizmu, ksenofobii, antysemityzmu i nietolerancji na poziomie krajowym mogą istotnie przyczynić się - na różne sposoby - do wzmocnienia efektywności działań podejmowanych w tej dziedzinie oraz do zapewnienia porad i informacji władzom państwowym;

Wyrażając zadowolenie z faktu, że takie wyspecjalizowane organy zostały już utworzone i funkcjonują w kilku Państwach członkowskich;

Uznając, że forma takich organów może być zróżnicowana w zależności od okoliczności występujących w Państwach członkowskich i mogą one stanowić część organu, mającego szersze ogólniejsze cele w odniesieniu do praw człowieka;

Uznając także potrzebę samych rządów zapewnienia informacji i dostępu organom wyspecjalizowanym i konsultacji z nimi w kwestiach odpowiadających ich funkcjom;

zaleca Rządom Państw członkowskim :

1. uważne rozważenie możliwości utworzenia organów wyspecjalizowanych dla celów zwalczania rasizmu, ksenofobii, antysemityzmu i nietolerancji na poziomie krajowym, o ile takie organy już nie istnieją;
2. przeanalizowanie tego zagadnienia, przy wykorzystaniu jako źródła inspiracji podstawowych wytycznych zawartych w załączniku do niniejszych zaleceń, prezentującym szereg opcji pod dyskusję na poziomie krajowym.

Załącznik do zalecenia Nr 2 dotyczącego ogólnej polityki ECRI

Podstawowe zasady dotyczące organów wyspecjalizowanych do spraw zwalczania rasizmu, ksenofobii, antysemityzmu i nietolerancji na poziomie krajowym

Rozdział A : Statuty powołujące organy wyspecjalizowane

Zasada 1

Mandat

1. Organy wyspecjalizowane winny mieć mandat wyrażony w sposób wyraźny w konstytucyjnych lub innych tekstach prawnych.
2. Mandat organów wyspecjalizowanych powinien określać ich skład, zakres kompetencji, uprawnienia statutowe, odpowiedzialność i finansowanie.

•••••

Rozdział B : Alternatywne formy organów wyspecjalizowanych

Zasada 2

1. Nawiązując do tradycji prawnych i administracyjnych w krajach, w których są tworzone, organy wyspecjalizowane mogą przybierać różne formy.
2. Rola i funkcje wyrażone w powyższych zasadach winny być zrealizowane przez organy wyspecjalizowane, które mogą przybrać formę, na przykład, krajowych komisji do spraw równouprawnienia rasowego, rzeczników do spraw dyskryminacji etnicznej, centra/biura do spraw zwalczania rasizmu i popierania równych szans, lub inne formy, włączając w to organy o szerszych celach w dziedzinie praw człowieka generalnie.

•••••

Rozdział C : Funkcje i obowiązki organów wyspecjalizowanych

Zasada 3

Podlegając uwarunkowaniom krajowym, prawu i praktyce, organy wyspecjalizowane powinny pełnić tak wiele z następujących funkcji i obowiązków, jak to jest możliwe :

- a. działać na rzecz eliminacji różnych form dyskryminacji omawianych w preambule I na rzecz popierania równości szans i dobrych stosunków pomiędzy osobami należącymi do różnych grup społeczeństwa;

- b. monitorować treści i skuteczność ustawodawstwa i aktów wykonawczych ze względu na ich znaczenie dla zwalczania rasizmu, ksenofobii, antysemityzmu i nietolerancji oraz w razie konieczności przedstawiać propozycje możliwych modyfikacji takiego ustawodawstwa;
- c. doradzać władzom ustawodawczym i wykonawczym w sprawach poprawy regulacji prawnych i praktyki we właściwych dziedzinach;
- d. zapewnić pomoc ofiarom, włączając pomoc prawną, w celu zagwarantowania ich praw przed instytucjami i sądami;
- e. wprowadzić w systemie prawnym danego kraju możliwości dostępu do sądów i innych władz sądowych o ile jest to właściwe i konieczne;
- f. rozpatrywać skargi i petycje dotyczące szczególnych spraw i dążyć do uzyskania rozstrzygnięć, zarówno w drodze polubownej jak i na drodze prawnej, poprzez wiążące i egzekwowalne decyzje,
- g. posiadać uprawnienia do przeprowadzania postępowania dowodowego i zbierania informacji zgodnie z jego funkcją wyrażoną w punkcie f;
- h. zapewniać dostarczanie informacji i udzielać porad właściwym organom i instytucjom, włączając państwowe organy i instytucje;
- i. służyć w poszczególnych dziedzinach radami w odniesieniu do standardów praktyk anti-dyskryminacyjnych, które miałyby moc prawną lub których zastosowanie byłoby dobrowolne;
- j. popierać i przyczyniać się do szkoleń pewnych kluczowych grup, bez uszczerbku dla roli szkoleniowej profesjonalnych organizacji ;
- k. działać na rzecz podniesienia świadomości społecznej w doniesieniu do dyskryminacji oraz wydawać i publikować istotne informacje i dokumenty;
- l. wspierać i zachęcać organizacje, które mają cele podobne do celów organów wyspecjalizowanych;
- m. brać pod uwagę obszar zainteresowań takich organizacji.

•••••

Rozdział D : Administracja i funkcjonowanie organów wyspecjalizowanych

Zasada 4

Skład

Organy wyspecjalizowane powinny mieć formę komisji, a ich skład powinien odzwierciedlać społeczeństwo w całej jego rozciągłości i różnorodności.

Zasada 5

Niezależność i odpowiedzialność

1. Organy wyspecjalizowane powinny zostać wyposażone w środki finansowe dostateczne dla pełnienia ich funkcji i obowiązków w sposób efektywny, a fundusze powinny być corocznie zatwierdzane przez parlament.
2. Organy wyspecjalizowane powinny funkcjonować bez ingerencji ze strony państwa i być wyposażone w niezbędne gwarancje niezależności, włączając w to prawo do wybierania swych pracowników, zarządzania swoimi zasobami oraz wyrażania publicznie swych poglądów.
3. Organy wyspecjalizowane powinny wydawać niezależne, oparte na w miarę możliwości mierzalnych kryteriach, raporty ze swych działań dla celów debaty parlamentarnej.
4. Mandat organów wyspecjalizowanych powinien w jasny sposób określać zasady powoływania ich członków, a także powinien zawierać odpowiednie gwarancje przeciwko arbitralnemu zwalnianiu czy arbitralnemu nie przedłużaniu nominacji w sytuacjach, w których przedłużenie byłoby normą.

Zasada 6

Dostępność

1. Dostęp do organów wyspecjalizowanych winien być łatwy dla osób, których prawa mają one chronić.
2. Organy wyspecjalizowane powinny rozważyć, na ile konieczne jest utworzenie lokalnych biur, w celu polepszenia dostępności i skuteczności ich funkcji edukacyjnych i szkoleniowych.

Rozdział E : Sposób działania organów wyspecjalizowanych

Zasada 7

1. Organy wyspecjalizowane powinny działać w taki sposób, aby maksymalizować jakość swych badań i poradnictwa, a co za tym idzie wiarygodności u władz krajowych i społeczności, których prawa mają chronić i uwydatniać.
2. Państwa członkowskie tworząc organy wyspecjalizowane powinny zapewnić im niezbędny dostęp do rządów, dostęp do rządowych informacji, w celu umożliwienia im sprawowania ich funkcji, powinny konsultować się z nimi zagadnienia, które ich dotyczą.
3. Organy wyspecjalizowane powinny sprawić, że sposób ich działania będzie w sposób oczywisty niezależny politycznie.

